

ПРОГРАМА ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2023 РОКУ ВКЛЮЧНО

Розділ 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Програму зайнятості населення Миколаївської області на період до 2023 року включно розроблено відповідно до статті 18 Закону України «Про зайнятість населення», статті 24 Закону України «Про місцеві державні адміністрації», постанови Кабінету Міністрів України від 29.07.2020 № 671 «Про схвалення Прогнозу економічного і соціального розвитку України на 2021-2023 роки», з урахуванням вимог Закону України від 05 липня 2012 року № 5067-VI "Про зайнятість населення".

Програма має забезпечити реалізацію положень Законів України «Про зайнятість населення», «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»; актів Президента України, Кабінету Міністрів України, зокрема Стратегії подолання бідності, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 03.03.2020 № 202-р, Генеральної угоди про регулювання основних принципів і норм реалізації соціально-економічної політики і трудових відносин в Україні, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.09.2019 № 691-р, Територіальної Угоди, галузевих угод тощо.

Програму спрямовано на реалізацію основних напрямів державної політики у сфері зайнятості населення в регіоні. Програмою визначено основні показники ринку праці та заходи, спрямовані на реалізацію державної політики у сфері зайнятості населення, збалансування попиту і пропонування робочої сили на територіальних ринках праці, соціального захисту безробітних, забезпечення зайнятості громадян, які мають додаткові гарантії у сприянні працевлаштуванню.

Програма відповідає стратегічним, оперативним цілям та завданням Стратегії розвитку Миколаївської області на період до 2027 року.

Стратегічні цілі - стійке економічне зростання багатогалузевої економіки.

Оперативні цілі:

створення нових та модернізація існуючих підприємств реального сектору економіки (завдання: розвиток транзитного та логістично-транспортного потенціалу; впровадження інвестиційних проєктів в

пріоритетних галузях економіки; розвиток сільськогосподарського виробництва та переробки сільськогосподарської продукції);

створення умов для пріоритетного розвитку малого та середнього підприємництва (завдання: розвиток інфраструктури підприємництва та сприяння впровадженню ініціатив малого та середнього бізнесу);

розвиток міжнародного співробітництва (завдання: міжнародна промоція регіону).

Паспорт Програми наведено у додатку 1.

Розділ 2. МЕТА ПРОГРАМИ

Метою Програми є:

забезпечення рівних можливостей громадянам у реалізації їх права на працю;

пріоритетність забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості;

сприяння підвищенню професійного рівня працездатного населення відповідно до суспільних потреб;

сприяння зайнятості населення, у тому числі в сільській місцевості;

забезпечення галузей економіки кваліфікованими кадрами;

збалансування попиту на робочу силу (створення належної кількості робочих місць) та її пропонування (створення умов для професійного розвитку, гідних умов для праці);

забезпечення соціального захисту осіб у разі настання безробіття.

Заходи Програми спрямовані на:

створення умов для розвитку економіки та сприяння створенню нових робочих місць, зокрема шляхом реалізації суб'єктами господарювання інфраструктурних проектів та цільових програм;

задоволення попиту пріоритетних галузей економіки у висококваліфікованих працівниках;

посилення мотивації до легальної і продуктивної праці;

активізацію підприємницької ініціативи та самостійної зайнятості населення;

сприяння зайнятості громадян, у тому числі осіб з інвалідністю та учасників антитерористичної операції;

повернення безробітних до продуктивної зайнятості;

взаємодію органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, роботодавців та професійних спілок з метою забезпечення повної та продуктивної вільно обраної зайнятості, зокрема здійснення заходів щодо сприяння зайнятості населення;

підвищення конкурентоспроможні громадян, які потребують додаткових гарантій на ринку праці, зокрема молоді та внутрішньо переміщених осіб;

заохочення роботодавців, які зберігають діючі та створюють нові робочі місця насамперед для громадян, недостатньо конкурентоспроможних на ринку праці, зокрема для молоді та осіб віком понад 45 років;

сприяння підприємствам, установам та організаціям незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання у професійному розвитку працівників;

збалансування попиту і пропонування щодо обсягу та рівня кваліфікації робочої сили на ринку праці шляхом удосконалення системи професійного навчання з урахуванням інтересів особистості, потреб економіки та ринку праці;

захист внутрішнього ринку праці шляхом залучення до роботи іноземних працівників;

забезпечення співпраці центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері зайнятості населення та трудової міграції, суб'єктів господарювання, які надають послуги з посередництва у працевлаштуванні, інших посередників з працевлаштування та установ соціальної, професійної і трудової реабілітації інвалідів, центрів соціальних служб для молоді.

Обласна Програма зайнятості населення є сконцентрованим програмним документом. Конкретні заходи щодо розвитку сфери зайнятості, регулювання ринків праці адміністративних територіальних одиниць області у розширеному вигляді включені до міських, районних та об'єднаних територіальних громад програм зайнятості населення на період до 2023 року включно і затверджуються в установленому порядку.

Заходи щодо виконання Програми наведено у додатку 2.

Розділ 3. ОСНОВНІ ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ ЗАЙНЯТОСТІ НАСЕЛЕННЯ МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА ПЕРІОД ДО 2020 РОКУ

Аналіз соціально-економічного розвитку Миколаївської області свідчить про те, що у 2019 році здійснено реалізацію широкого спектру заходів, спрямованих на зміцнення економічного потенціалу області, зростання промислового та сільськогосподарського виробництва, створення інвестиційного клімату та вирішення соціальних питань.

У Миколаївській області протягом останніх років відбулось нарощування економічного потенціалу. Структура валової доданої вартості області в розрізі видів економічної діяльності вказує на власну сталість на протязі останніх років. Ключову роль за цим показником незмінно відіграють сфери економічної активності, які мають значні частки у структурі ВДВ: сільське господарство (21,9%), промисловість (21,1%), торгівля (близько 13%), транспорт (близько 10%) та інші. За рахунок значних обсягів у структурі ВДВ цих галузей та у сферах надання послуг юридичним та фізичним особам змінився тип економіки регіону з індустріально-аграрного типу до економіки з домінуванням сфери послуг. Таким чином, Миколаївська область утримує свої позиції у секторі високо урбанізованих регіонів, орієнтованих на послуги та переробку сільськогосподарської продукції.

В області сформовано достатньо стабільну структуру промисловості, яка базується на виробництві харчової продукції, енергетиці, машинобудуванні та

металургії. Значна кількість цих підприємств експортують свою продукцію за межі держави, зокрема: ТОВ «Миколаївський глиноземний завод» (металургія), ТОВ «Сандора», ФГ «Органік Системс», ПрАТ «Лакталіс Миколаїв», ТДВ «Баштанський сирзавод», ПАТ «Коблево», ПАТ «Первомайський молочноконсервний комбінат» (харчова промисловість), ДП НВКГ «Зоря»-«Машпроект», АТ «Завод «Екватор», ПрАТ «Завод «Фрегат» (машинобудування), ТОВ «Возко», ТОВ «В-Центр» (виробництво шкіри та виробів з неї), ПрАТ «Санта Україна», ПП «Вікторія 8» (виробництво одягу) та іншими. За обсягами виробництва окремих видів продукції Миколаївщина займає лідируючі позиції в Україні.

Конкурентною перевагою Миколаївщини у контексті смарт-спеціалізації (на відміну від інших регіонів) є наявність науково-технічної та виробничої бази для будівництва на експорт яхт «преміум» класу, малотоннажних суден, надання послуг з судноремонту. Суднобудування області представлено такими підприємствами, як ВП «Суднобудівно–судноремонтний завод ТОВ СП «Нібулон», ТОВ «Чорноморська яхтенна верф», ТОВ «Артіль ЛТД» та іншими. Основна продукція цих підприємств – буксири, баржі, моторні та вітрильні яхти, судна на повітряних подушках.

Серед чинників наявного потенціалу є забезпечення ключових секторів економіки спеціалістами з високим рівнем професійної підготовки вищими навчальними закладами області.

Особливістю розташування Миколаївської області є значна протяжність берегової лінії Чорного моря та його лиманів. З одного боку - наявність водних артерій та приморське розташування області визначили розвиток регіону, як Бузько-Дніпровського транспортного вузла на північному узбережжі Чорного моря. В області є морські та річковий порти, приватні термінали, які здатні обробляти 40 млн. тонн вантажів на рік.

Крім того, лоцманські проводки, послуги служб регулювання руху суден надає філія «Дельта - лоцман» ДП «Адміністрація морських портів України».

З іншого боку – Миколаївщина справжня скарбниця туристичних ресурсів Північного Причорномор'я. Це каньйони Південного Бугу та його приток, національні природні парки та рекреаційні зони, території, які відомі своїми мінеральними водами, рапою Бейкушського та Тилігульського лиманів. Широкі піщані пляжі протяжністю понад 70 км зумовили виникнення на Чорноморському узбережжі трьох розвинутих зон відпочинку – Коблеве, Рибаківка, Очаків.

Приналежність до найбільших річкових басейнів країни надає можливість області розглядати в перспективі розвиток аквакультури (розведення, вирощування, вилов та переробку риби і молюсків). Також наявність водних артерій сприяє розвитку рафтингу, яхтингу та інших видів спорту. Щовесни проводяться яхтові регати, у т.ч. екологічна регата «Кубок Кінбурської коси», що збирає найбільше число яхт на Чорному морі.

Миколаївська область залишається інвестиційно привабливим регіоном України. В області реалізуються проекти компаній зі світовим ім'ям: корейська Posco, американські PepsiCo та Bunge, литовська VT Invest, китайська Cofco,

італійсько-німецька Buzzi/Dyckerhoff, французька Lactalis, британська ED&F Man тощо. Загалом, з початку інвестування іноземними інвесторами внесено в економіку Миколаївщини 1 млрд дол. США.

Завдяки реалізації інвестиційних проєктів з будівництва нових і модернізації діючих потужностей підприємствами області, харчова промисловість переходить від економіки з сировинної, орієнтованої на виробництво традиційної індустриальної і аграрної продукції з низькою доданою вартістю до продукції з високою доданою вартістю.

Так, зокрема протягом 2019 року в галузі реалізовані такі інвестиційні проєкти:

- ФГ "Органік Системс" побудовано внутрішньогосподарський комплекс з сушіння овочів;
- ПрАТ «Лакталіс-Миколаїв» запущено нову лінію з виробництва масла вершкового та розпочато виробництво аерованих десертів на лінії Waldner;
- ТОВ «Сандора» здійснювалася реалізація проєктів щодо встановлення виробничої лінії для виробництва картопляних чіпсів Lay's® та лінії з виробництва снєків та інші проєкти.

Миколаївська область – експортно-орієнтований регіон із позитивним сальдо зовнішньої торгівлі. За обсягами експорту товарів Миколаївщина посідає 5-7 місця в Україні, випереджаючи майже всі сусідні області, крім Дніпропетровської; експорту послуг – 3-4 місця, поступаючись лише незмінним в останні роки лідерам – м. Київ, Одещині та Львівщині.

Експорт, в середньому, перевищує імпорт в 2,5 - 3 рази. Цьому сприяють розвинута портова інфраструктура, оптимальне географічне місце розташування області з точки зору здійснення експортних поставок, наявність перевантажувальних та складських комплексів, кількість яких стабільно зростає, а також потужних промислових підприємств, що виготовляють унікальну для країни, експортно орієнтовану продукцію: газові турбіни, глинозем, яхти «преміум» класу, до 50% загальноукраїнського виробництва соків та томатної пасти тощо.

У 2019 році експорт товарів і послуг регіону становив 2 327,3 млн дол. США, імпорт – 1 018,8 млн дол. США. Порівняно з 2018 р. експорт збільшився на 2,6% (на 59,7 млн дол. США), імпорт – на 33,2% (на 254 млн дол. США). Позитивне сальдо – 1 308,5 млн дол. США (у 2018 р. – 1502,7 млн дол. США). Коефіцієнт покриття експортом імпорту – 2,3 (у 2018 р. – 3,0).

Зростання експорту відбулось, в основному, за рахунок збільшення поставок насіння олійних рослин (на 34,2%) та продукції машинобудування (в 2 рази).

Основу експорту товарів склали зернові культури (45,9% від загального обсягу експорту товарів), глинозем (24,2%), насіння і плоди олійних рослин (16,1%), продукція машинобудування (4,7%) та харчової промисловості (3,4%); послуг – переробка матеріальних ресурсів (63,8% від загального обсягу експорту послуг), транспортні (25,6%), ремонтні (5,2%) та ділові (3,2%) послуги.

Зовнішньоторговельні операції проводилися з партнерами із 149 країн світу. Найбільші обсяги експорту товарів спрямовано до Російської Федерації -

24,9% від загального обсягу, країн ЄС – 17,0%, Туреччини – 8,9%, Китаю – 8,4%, Індонезії – 7,2%. В експортній торгівлі послугами 90,5% надавались компаніям зі Швейцарії та ЄС.

Підприємства області ввозили механічне та електротехнічне обладнання (32,4% від загального обсягу), руди (21,8%), транспортні засоби (8,6%), продукцію харчової (7,4%) та хімічної (6,1%) промисловості тощо; імпортували послуги - пов'язані з подорожами (31,6%), комп'ютерні та інформаційні (30,0%), ділові (17,7%), роялті (10,0%).

Майже третину товарів (29,6%) імпортовано із ЄС – 292,3 млн дол. США. Значні обсяги продукції надійшли з Китаю (20,5%), Гвінеї (12,0%), Гаяни (9,0%) та Туреччини (8,5%). В імпортній торгівлі послугами лідируючі позиції посідають країни ЄС – 76,9%.

З метою розвитку підприємницької діяльності та виходу на зовнішні ринки сільськогосподарської продукції в області реалізуються 2 проекти, які зорієнтовані на участь малих та середніх агровиробників у семінарах, тренінгах, «круглих столах» з питань технологій, агробізнесу та маркетингу:

- «Український проект бізнес-розвитку плодоовочівництва», бенефіціаром за яким є облдержадміністрація. Проект реалізується з 2014 року за підтримки Уряду Канади через Менонітську Асоціацію Економічного Розвитку (MEDA). З метою обміну досвідом учасники проекту регулярно беруть участь у навчанні в освітньому центрі МАШАВ (Ізраїль), бізнес-турах та міжнародних виставках.

- «Сприяння виходу українських малих та середніх підприємств плодоовочевого сектору на світовий і внутрішній ринки та включення їх до ланцюжка додаткової вартості», донорами якого є Міжнародний торговий центр (ІТС) та Агентство міжнародного розвитку SIDA (Швеція). Партнер в області - Регіональна торгово-промислова палата. Учасники проекту беруть участь у тренінгах, семінарах та міжнародних виставках.

За ініціативи облдержадміністрації в області реалізується проект «Інноваційний кластер «Регіональний інноваційний HUB» (RIInnoHUB)» з бюджетом 5,52 млн грн, що фінансується Програмою підтримки секторальної політики України. Результатами проекту стануть нові інноваційні підприємства з високотехнологічними місцями, модернізація існуючих підприємств до стандартів міжнародного рівня, розвиток інвестиційної привабливості та конкурентоздатності області, створення нових робочих місць та зростання надходжень до бюджету.

Реалізація проекту РТПП області «Інтенсифікація торгівлі і модернізація сектору бджільництва, а також пов'язаних з ним секторів економіки» (BEEKEEPING BSB PROJECT) Програми прикордонного співробітництва ЄІС «Басейн Чорного моря» 2014-2020 років. сприятиме залученню для підтримки бджолярів області 120 тис. євро від Європейського Союзу.

Клімат Миколаївщини - жарке літо та м'яка і малосніжна зима, дозволяє вирощувати на території області значні врожаї зернових і технічних культур та широкий спектр плодоовочевих культур. Миколаївська область вирощує: до 3 млн тонн зернових культур, до 900 тис. тонн насіння соняшнику, понад 500 тис. тонн овочів відкритого та закритого ґрунту, крім того область входить до регіонів «томатного поясу» і є одним з лідерів зі збору винограду.

В напрямку вирощування та переробки сільськогосподарської продукції в області діють ТОВ «С-Росток», ТОВ «Зоря Інгулу», ФГ «Владам», ТОВ «Бандурський олійноекстракційний завод», ФГ «Органік Системс», ТОВ «Сандора», ТОВ СП «Нібулон» та інші. Виноградні плантації Миколаївщини дали поштовх для розвитку потужних виноробних підприємств - ПАТ «Коблево», ТОВ «Миколаївський коньячний завод».

Пріоритетними напрямками для розвитку вирощування сільгосппродукції є впровадження систем крапельного зрошення, розвиток органічного агропромисловництва. впровадження у виробництво високопродуктивних сортів сільськогосподарських культур.

Природні та кліматичні умови області дозволяють вести інтенсивне сільське господарство. Також суттєвих можливостей надає забезпеченість агросектору висококваліфікованими спеціалістами, підготовленими на базі Миколаївського національного аграрного університету.

Розвиток малого і середнього підприємництва залишається одним із пріоритетних напрямів загальнодержавної та регіональної економічної політики України. Важливим завданням для розвитку економіки регіонів є створення умов для розвитку ефективного підприємництва.

За станом на 01.01.2019 в області діяло 54882 суб'єкти підприємницької діяльності (11434 - юридичних осіб, та 43448 фізичних осіб-підприємців). З 11434 підприємств - 7 великих, 350 середні, 11077 малих (з них 9939 - мікропідприємства).

Забезпечення регіону кваліфікованими кадрами здійснює мережа закладів вищої освіти, яка представлена 39 закладами, у т.ч. 4 – національні.

Крім того, підготовку кваліфікованих робітників для потреб економіки регіону у Миколаївській області забезпечують 29 закладів професійної (професійно-технічної) освіти, з них 2 професійно-технічних училища; 21 професійний ліцей (та 2 філії); 4 вищих професійних училища; 2 навчальних центри при кримінально-виконавчих установах закритого типу.

Відповідно до галузевого спрямування 16 закладів професійної (професійно-технічної) освіти готують кваліфікованих робітників для сільського господарства, 7 – для промисловості, 2 – для сфери громадського харчування, 2 – для сфери послуг.

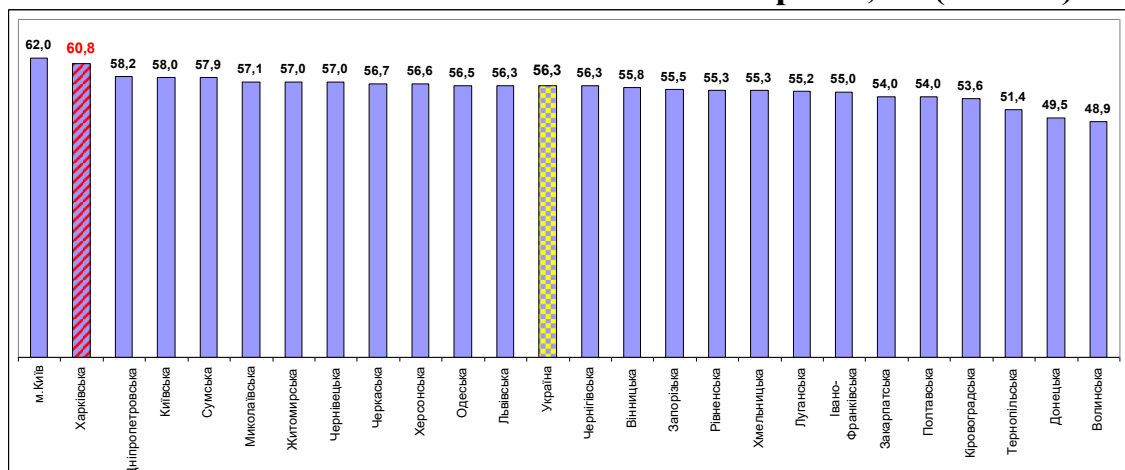
Серед важливих зовнішніх чинників ефективного використання потенціалу вищої і професійно освіти є доступ закладів до міжнародних проектів та програм, успішне впровадження національної освітньої реформи, налагодження більш тісної взаємодії з підприємствами для підвищення якості підготовки спеціалістів, затребуваних на ринку праці.

На ринку праці Миколаївської області протягом 2018-2019 років та першого кварталу 2020 року зберігалася позитивна динаміка щодо збільшення чисельності зайнятого населення та зменшення кількості безробітних.

За статистичними даними у 2019 року чисельність зайнятого населення віком 15–70 років зросла з **496,2** тис. осіб у 2018 році до **499,6** тис. осіб - у 2019 році, рівень зайнятості зріс з **58,1%** до **59,1%** (по Україні зріс з 57,1%

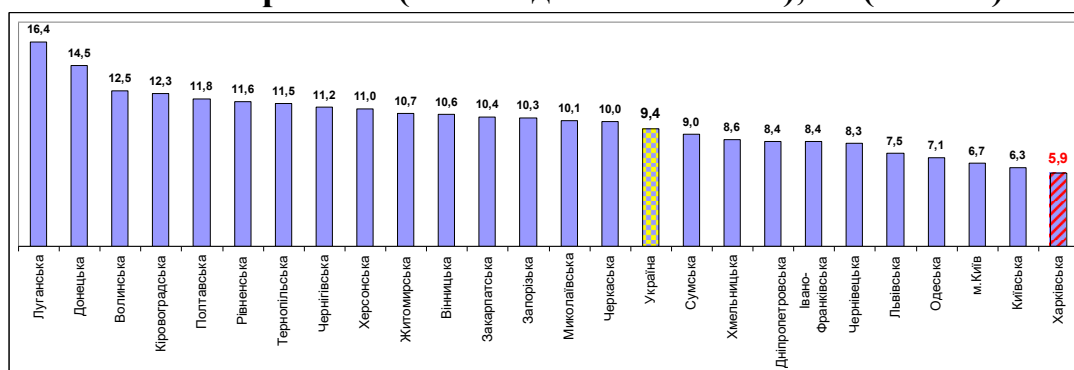
до 58,2%). Серед регіонів країни за рівнем зайнятості область посіла сьоме місце. Рівень зайнятості серед працездатних осіб склав 69,4%.

Рівень зайнятості населення віком 15-70 років, % (за 2019)

Чисельність безробітних осіб віком 15 – 70 років зменшилась з **52,8** тис. осіб за 2018 рік до **51,1** тис. осіб за 2019 рік рівень безробіття (за методологією МОП) за цей період знизився з 9,6% до 9,3% (по Україні зменшився з 8,8% до 8,2%). Серед осіб працездатного віку рівень безробіття дорівнював 9,6%.

Рівень безробіття (за методологією МОП), % (за 2019)

Обмежувальні заходи, які були застосовані з другого кварталу 2020 року Урядом для запобігання виникненню і поширенню гострої респіраторної хвороби COVID-19 (SARS-CoV-2), значно вплинули на зниження рівня зайнятості та ріст рівня безробіття.

За статистичними даними чисельність зайнятого населення віком 15–70 років зменшилась з **498,4** тис. осіб у першому півріччі 2019 році до **485,0** тис. осіб - у першому півріччі 2020 року, рівень зайнятості знизився з **58,9%** до **57,9%** (по Україні знизився з 57,9% до 56,7%).

Чисельність безробітних осіб віком 15–70 років збільшилась з **53,4** тис. осіб у першому півріччі 2019 році до **55,8** тис. осіб у першому півріччі 2020 року, рівень безробіття (за методологією МОП) за цей період зріс з **9,7%** до **10,3%** (по Україні зріс з 8,5% до 9,2%). Серед осіб працездатного віку рівень безробіття становив 10,7%.

Виконано одне із основних завдань Програми – розширення сфери застосування праці шляхом створення нових робочих місць.

За 2019 рік в усіх сферах економічної діяльності та за рахунок різних джерел фінансування в області створено 13,7 тис. нових робочих місць, у т.ч. юридичними особами (підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності та організаційно - правових форм господарювання) – 5,4 тис., фізичними особами-підприємцями – 8,3 тис. Річний прогнозний показник Програми зайнятості виконано на 142,6%.

Найбільшу кількість нових робочих місць створено у Вітовському (307), Березанському (201), Новоодеському (200) та Снігурівському (173) районах, а також містах Миколаїв (4559), Первомайськ (460), та Южноукраїнськ (367).

У січні-липні 2020 року створено 7,4 тис. нових робочих місць, у т.ч. 2,7 тис. юридичними особами, 4,7 тис. - фізичними особами-підприємцями, що становить 80,1% від річного завдання.

2019 року з метою соціального захисту працівників, трудові відносини яких законодавчо не врегульовані:

- в усіх районах та містах області проводилась інформаційно-роз'яснювальна робота з роботодавцями (наради, семінари, «круглі столи», індивідуальні співбесіди, залучено засоби масової інформації тощо);

- проведено інформаційно-роз'яснювальну роботу серед 9,4 тис. суб'єктів господарювання безпосередньо за місцем застосування праці, що на 553 суб'єкта господарювання більше, ніж за 2018 рік (8820);

- розроблено буклети з питань праці, переваг легальної зайнятості та розповсюджений 16,3 тис. екземпляр серед найманих працівників та роботодавців, що на 758 екземплярів більше, ніж за 2018 рік (15509).

Щороку в області проводяться семінари-навчання з укладання колективних договорів підприємствами, установами, організаціями області. За даними моніторингу, станом на 01.01.2020 укладено 4,3 тис. колективних договорів, якими охоплено 255,7 тис. працівників області, або 99,9% від загальної чисельності працюючих.

Вживалося заходів щодо підвищення мобільності робочої сили на ринку праці. Забезпечено доступ до інформації про вільні робочі місця по Україні, зокрема завдяки функціонуванню Єдиної інформаційно-аналітичної системи служби зайнятості та оперативному розміщенню інформації про вакансії на Інтернет порталах служби зайнятості.

Поліпшенню ситуації щодо зростання зайнятості та скорочення безробіття сприяло, зокрема, збільшення обсягів наданих соціальних послуг службою зайнятості шукачам роботи і роботодавцям та підвищення ефективності цих послуг.

Усього протягом 2019 року на обліку в службі зайнятості перебувало 42,2 тис. незайнятих громадян, які мали статус безробітного, що на 8,0 % менше ніж за 2018 рік.

До активних форм зайнятості було залучено більше 80,6 тис. осіб, або 99,1 % від числа зареєстрованих у службі зайнятості:

- допомогу в працевлаштуванні отримало 27,8 тис. осіб, що на 148 осіб або на 0,5% більше, ніж у 2018 році.

- професійну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації за актуальними на ринку праці спеціальностями проходило 5,4 тис. осіб;

- залучено до громадських та інших робіт тимчасового характеру 7,7 тис. осіб, на їх організацію з місцевих бюджетів було використано 12,4 млн грн, що на 1,0 млн грн більше у порівнянні з 2018 роком, кошти виділено по всіх районах та містах області.

Завдання Програми зайнятості населення Миколаївської області на період до 2020 року загалом по області виконані, зокрема щодо залучення офіційно зареєстрованих безробітних до: працевлаштування – на 101,6%, професійного навчання - 112,7%; надання послуг служби зайнятості – на 116,8%.

Станом на 01.01.2020 в області обліковувалося 15,7 тис. безробітних осіб, при цьому кількість вакансій, заявлених роботодавцями, склала 1,5 тис. одиниць. Навантаження на одне вільне робоче місце склало 11 осіб проти 12 осіб на 01.01.2019.

Рівень офіційно зареєстрованого безробіття, розрахований по відношенню до середньорічної чисельності населення працездатного віку, знизився з 2,3 % станом на 01.01.2019 до 2,1 % станом на 01.01.2020

Разом з цим, у вирішенні питань забезпечення зайнятості населення області залишається ряд проблем, основними з яких є:

- наявність структурної диспропорції між попитом і пропозицією робочої сили, зумовленої, головним чином, кризовими явищами в економіці та низькими якісними характеристиками діючих робочих місць за умовами, оплатою праці та професійним рівнем працівників;

- проблема зайнятості сільського населення (особливо в міжсезонний період);

- несвоєчасна виплата заробітної плати;

- недостатня кількість вакансій, що подаються підприємствами в центри зайнятості, низький рівень пропонованої заробітної плати на більшості з них;

- складнощі з працевлаштуванням випускників навчальних закладів, забезпеченні їх першим робочим місцем відповідно до отриманої професії;

- якість підготовки робітничих кадрів професійно-технічними навчальними закладами не задовольняє вимоги роботодавців до потенційних працівників через навчання в умовах застарілої матеріальної бази.

Розділ 4. ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ ТА РОЗВИТКУ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

З метою досягнення поставлених цілей та завдань регіональна політика буде формуватися та реалізуватися таким чином, щоб забезпечити необхідні умови для підвищення економічного і соціального розвитку Миколаївщини, кожної територіальної громади та створення належних умов проживання для кожного мешканця області.

У 2021–2022 роках прогнозується закріплення позитивних тенденцій соціально-економічного розвитку області: зростання обсягів виробництва в

промисловості (Індекс промислової продукції до 104,3 % у 2023 році), аграрному секторі (Індекс сільськогосподарської продукції до 103,9 % у 2023 році), переробній галузі; поживлення інвестиційної діяльності; зростання обсягів роздрібною торгівлі та інше.

Створення в регіоні умов для максимально повної реалізації потенціалу малого та середнього підприємництва залишається одним із пріоритетів економічного розвитку області. Протягом 2021–2023 років прогнозується зростання кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва до 12130 одиниць.

Миколаївська область має потужний експортний потенціал, а тому політика розвитку підприємництва регіону повинна бути спрямована, у тому числі, і на сприяння виходу МСП на міжнародні ринки.

Отже, основна задача - створення сприятливих умов для розвитку малого і середнього бізнесу, зростання його інвестиційної та інноваційної активності, підвищення рівня конкурентоспроможності в умовах євроінтеграції та збільшення внеску в соціально-економічний розвиток регіону шляхом об'єднання зусиль місцевих органів влади, суб'єктів господарювання, громадських організацій підприємців та їх об'єднань.

Завдяки реалізації інвестиційних та інфраструктурних проектів в області передбачається створення нових робочих місць. Планується, що реалізація заходів Програми сприятиме створенню за рахунок усіх джерел фінансування щороку до 2023 року не менше ніж 9 тис. нових робочих місць.

Позитивним фактором, що впливатиме на стан справ у галузі машинобудування, стане введення в дію нових виробничих потужностей у реальному секторі економіки області (ТОВ СП «Нібулон» (Будівництво перевантажувального терміналу для перевантаження зернових культур у мкр. Матвіївка м. Миколаєва) - 200 нових робочих місць; ТОВ «Євронешторг» (Будівництво бази з накопичення сільгосппродукції та відвантаження на морські судна через причал №4) – 150 нових робочих місць; об'єктів альтернативної енергетики різної потужності у районах області, зокрема у Березанському, Вітовському, Очаківському та інше.

Переоснащення, модернізація та розширення виробничих потужностей діючих підприємств реального сектора економіки області (модернізація ДП НВКГ "Зоря"- "Машпроект", технічне переоснащення радіотехнічних засобів посадки КП «Миколаївський міжнародний аеропорт», утворення Індустріального парку «Енергія» (Облаштування індустріального парку та залучення інвесторів для реалізації проектів у пріоритетних сферах, визначених Концепцією – 100 нових робочих місць та інші) сприятиме збільшенню обсягів промислового виробництва (індексу промислового виробництва) обсягів платежів до бюджетів усіх рівнів та створенню нових робочих місць.

В Миколаївській області планується також реалізація проектів державно-приватного партнерства з метою залучення приватного капіталу, зокрема, проєкт концесії порту "Ольвія".

Очікується введення в дію нових потужностей альтернативної енергетики (вітро-, геліо- та біоелектростанцій) та відповідно збільшення частки

електроенергії, виробленої з відновлювальних джерел. Приватними інвесторами розглядаються можливості будівництва електростанцій на альтернативних видах палива різної потужності в інших районах області, у тому числі розглядається питання будівництва малих ГЕС.

Планується реалізація проектів щодо розвитку Южно-Українського енергокомплексу, а саме: "Реконструкція системи технічного водопостачання Южно-Української АЕС" (будівництво бризкальних басейнів), що надасть можливість додатково виробляти щороку 600-700 млн кВт-годин електроенергії та "Будівництво гідроагрегату № 3 Ташлицької ГАЕС". Реалізація проекту забезпечить економічно ефективно та конкурентоздатне функціонування ядерно-енергетичного комплексу; забезпечить прибутковість інвестицій з погляду учасників проекту (експлуатуючої організації, органів державної влади, потенційних кредиторів, підрядників, постачальників палива та устаткування, покупців продукції); розвиток національного і регіонального ринків енергії та потужності.

Пріоритетним напрямом розвитку харчової промисловості області залишатиметься глибинна переробка сільськогосподарської продукції, насамперед тієї, що вироблена безпосередньо в області. З цією метою у містах та районах області за кошти приватних інвесторів очікується введення в дію низки виробничих об'єктів різної потужності, зокрема, пекарень, олієнь, крупорушок, ковбасних та макаронних цехів тощо.

Крім того, великими підприємствами харчової промисловості області – експортерами проводиться сертифікація власної продукції згідно з вимогами Європейського Союзу, що дає можливість розширити ринки збуту продукції.

Прогнозується збільшення обсягів сільськогосподарського виробництва за умови сприятливого фінансового клімату, а саме: фінансової підтримки з державного бюджету сільгосптоваровиробників, сприяння залученню інвестицій та впровадженню інноваційних технологій в агропромислове виробництво, запровадження енергозберігаючих і високопродуктивних технологій вирощування сільськогосподарських культур, реконструкції і модернізації існуючих систем зрошення, сприяння розвитку імпортозамінних галузей сільського господарства.

Важливим впливом має стати інтенсивний розвиток великотоварного виробництва продукції тваринництва, яке буде здійснюватися на базі таких господарств, як: СТОВ "Промінь" та ПП "АП Благодатненський птахопром" Арбузинського, ТОВ "Баштанська птахофабрика" Баштанського ПрАТ "Україна" Доманівського, СВК "Агрофірма "Миг-Сервіс-Агро" Новоодеського, СЗАТ "Колос-2011" Очаківського, ПСП "Кумари", у яких планується збільшення поголів'я худоби і птиці, поліпшення його відтворення та ефективного використання.

Сприятиме залученню інвестицій:

- впровадження інноваційних технологій в агропромислому виробництві модернізація та установка ліній на в ТДВ «Зоря Інгулу» Баштанського району, зокрема:

з переробки яблук (в асептичній упаковці 200 кг), потужністю 7200 тонн за сезон;

з виробництва соків з м'якоттю (скляна тара), потужністю 80 тонн за сезон;
з виробництва джемів, варення з черешні та вишні;

з сортування плодової продукції.

- посадка птиці в ТОВ «Баштанська птахофабрика» (270,0 тис. голів), що дозволить отримати до 70 млн. штук яєць та створенню 140 нових робочих місць.

розширення пасіки СВК «Агрофірма «Миг-Сервіс-Агро» Новоодеського району (з 150 до 700 бджолосімей). Установка лінії з доробки та фасування меду та з переробки овечого та коров'ячого молока для виробництва твердих сирів.

Актуальними залишаються питання реалізації таких інфраструктурних проектів, як: "Відродження р. Дніпро та р. Південний Буг як транспортних судноплавних артерій України", що впроваджується ТОВ СП "НІБУЛОН", низка проектів на базі ДП "Стевідорна компанія "Ольвія", "Спорудження мостового переходу через річку Південний Буг у м. Миколаєві".

Враховуючи наявні тенденції розвитку ринку праці та перспективи економічного і соціального розвитку регіону, у 2021–2023 роках пріоритетами у діяльності будуть:

реалізація широкого спектру активних програм ринку праці, що включають підтримку пошуку роботи, стимулювання роботодавців для прийняття на роботу безробітних, професійне навчання, громадські роботи та інші роботи тимчасового характеру, програми підтримки підприємництва;

сприяння у зайнятості вразливих груп, зокрема внутрішньо переміщеним особам, учасникам АТО/ООС, особам з інвалідністю та забезпечення їм рівного доступу до активних заходів політики;

підвищення рівня зайнятості сільського населення, зокрема у міжсезонний період;

активізація роботи щодо комунікації з роботодавцями з метою формування банку вакансій та забезпечення їх заповнення;

створення технології швидкого підбору кадрів на запити роботодавців, пошуку місця практики та стажування для молоді та дорослого населення, що навчається;

розвиток підприємницьких ініціатив економічно активного населення щодо започаткування ними власної справи у сфері малого бізнесу;

забезпечення інформаційної підтримки суб'єктів малого підприємництва з питань організації та провадження підприємницької діяльності;

проведення системної профорієнтаційної роботи з молоддю з метою підвищення її зацікавленості щодо оволодіння робітничими професіями, затребуваними на ринку праці;

формування кадрового резерву підприємств із числа випускників навчальних закладів шляхом залучення їх до участі у таких заходах, як: «Ярмарка вакансій», «День відритих дверей», семінари, тренінги, інформаційні зустрічі у форматі «круглий стіл»;

сприяння запровадженню моделі дуальної освіти у системі професійно-технічної підготовки робітничих кадрів;

підвищення рівня конкурентоспроможності на ринку праці осіб віком від 45 років;

підвищення ефективності співпраці з об'єднаними територіальними громадами для вирішення питань розвитку громад та забезпечення зайнятості їх жителів.

Передбачається охопити профорієнтаційними послугами випускників загальноосвітніх навчальних закладів, вивільнених працівників, інші категорії населення. З цією метою будуть проведені тематичні семінари для молоді, семінари з техніки самостійного пошуку роботи, з орієнтації на підприємницьку діяльність, презентації професій, інші масові заходи.

Для якісного задоволення потреб роботодавців у робочій силі передбачається проведення семінарів, «круглих столів», «днів роботодавців», ярмарків вакансій, міні-ярмарків вакансій, цільових ярмарків вакансій за окремими професіями безпосередньо на підприємствах.

Інформування населення про реальний попит на відповідних працівників та реальні умови праці і заробітної плати здійснюватиметься як при індивідуальному обслуговуванні шукачів роботи, так і через різноманітні сучасні засоби масової інформації, зокрема інтернет-ресурси, інформаційно-довідкову телефонну систему тощо. Це сприятиме покращенню ситуації на регіональному ринку праці, дозволить підвищити оперативність надання соціальних послуг, скоротити термін підбору роботи та період укомплектування вакансій.

Пріоритетність у наданні соціальних послуг матимуть особи, які потребують додаткових соціальних гарантій та не можуть на рівних конкурувати на ринку праці. Особлива увага буде приділена особам з інвалідністю, молоді, мешканцям сільської місцевості, а також учасникам АТО/ООС та внутрішньо переміщеним особам.

Завдяки реалізації заходів Програми очікується:

запровадження нових механізмів активізації безробітних до пошуку роботи, як наслідок зростання рівня зайнятості населення віком 15–70 років з 59,1% у 2019 році до 59,5%.у 2023 році;

зниження рівня безробіття (за методологією МОП) з 9,3 % у 2019 році до 9,0%.у 2023 році;

легалізація зайнятості та зростання зайнятого населення, залученого до соціального страхування;

забезпечення тимчасової зайнятості та додаткової соціальної підтримки громадянам шляхом збільшення фінансування організації громадських та інших робіт тимчасового характеру за рахунок коштів місцевих бюджетів, зокрема об'єднаних територіальних громад; щорічне збільшення виділення коштів на ці цілі;

скорочення терміну перебування у стані безробіття, особливо осіб, які потребують соціального захисту та не здатні на рівних конкурувати на ринку праці;

- виведення із стану довготривалого безробіття членів малозабезпечених сімей, що отримують державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям;
- забезпечення зайнятості внутрішньо переміщених осіб та учасників АТО/ООС.

ОСНОВНІ ПРОГНОЗНІ ПОКАЗНИКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ НА 2021-2023 РОКИ

№№ п/п	Найменування Показника	2019 Звіт	2020 очікуване	2021 прогноз	2022 прогноз	2023 прогноз
1.	Зміна середньої чисельності наявного населення, тис. осіб попереднього року	-10,7	-12,0	-10,7	-10,5	-10,1
2.	Чисельність зайнятого населення віком 15-70 років (у середньому за період), тис. осіб, усього	499,6	480,7	481,6	492,3	496,2
3.	Рівень зайнятості, у % до чисельності населення віком 15-70 років	59,1	57,0	57,3	58,0	58,4
4.	Чисельність безробітного населення віком 15-70 років, визначена за методологією МОП (у середньому за період), тис. осіб, усього	51,1	58,2	57,7	54,7	52,8
5.	Рівень безробіття, визначений за методологією МОП, у % до чисельності економічно активного населення віком 15-70 років	9,3	10,8	10,7	10,0	9,6
6.	Продуктивність праці, відсотків до попереднього року	104,6	98,4	104,0	101,4	103,5
7.	Середньомісячна заробітна плата працівників, номінальна, скоригована на індекс споживчих цін, у відсотках до попереднього року	113,2	104,3	111,3	104,2	104,6
8.	Індекс промислової продукції, відсотків до попереднього року	98,3	96,9	101,3	103,1	103,6

9.	Валовий регіональний продукт, відсотків до попереднього року	104,3	96,4	104,3	104,2	105,0
10.	Експорт товарів та послуг, відсотків до попереднього року	95,6	91,3	106,2	106,0	107,4
11.	Імпорт товарів та послуг, відсотків до попереднього року	134,2	80,1	111,7	104,9	112,9
12.	Створення нових робочих місць, усього, одиниць	13709	9270	9300	9500	9700
13.	з них: юридичними особами	5436	3050	3060	3100	3150
14.	фізичними особами-підприємцями та іншими фізичними особами – платниками податку з доходів фізичних осіб (включаючи робочі місця для найманих працівників)	8273	6220	6240	6400	6550

Розділ 5. ФІНАНСОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізація Програми здійснюватиметься за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів у межах наявного фінансового ресурсу, Фонду соціального захисту інвалідів, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Фінансування організації громадських робіт здійснюватиметься за рахунок коштів місцевих бюджетів, роботодавців та інших джерел, не заборонених чинним законодавством. Фінансування організації громадських робіт, до яких залучатимуться зареєстровані безробітні та/або працівники, які втратили частину заробітної плати, здійснюватиметься за рахунок коштів місцевих бюджетів та/або коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття.

Фінансування організації інших робіт тимчасового характеру здійснюватиметься за рахунок коштів роботодавців та інших джерел, не заборонених чинним законодавством.

Розділ 6. МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЗА ВИКОНАННЯМ ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Механізм управління включає:

проведення кваліфікованих моніторингових досліджень ринку праці міст і районів, у тому числі створення нових робочих місць, оцінку фактичного стану ринку праці, розроблення прогнозу на середньострокову та довгострокову перспективу, інформування соціальних партнерів про стан справ у цій сфері, підготовку практичних пропозицій та рекомендацій у межах Програми щодо регулювання зайнятості;

надання обласній державній адміністрації, обласній раді інформації про хід виконання Програми, зокрема після прийняття відповідних підзаконних нормативно-правових актів (у тому числі таких, які впливають на реалізацію заходів та обрахування показників), внесення пропозицій щодо її коригування;

розгляд на засіданнях обласного координаційного комітету сприяння зайнятості актуальних питань у сфері зайнятості та прийняття за результатами розгляду узгоджених із соціальними партнерами рішень;

розгляд на засіданнях колегії облдержадміністрації, колегії департаменту соціального захисту населення облдержадміністрації, сесіях обласної ради питань реалізації заходів обласної Програми зайнятості;

прийняття рішень щодо регулювання, організації зайнятості та прогнозування ситуації у сфері зайнятості населення.

Розділ 7. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА РЕАЛІЗАЦІЄЮ ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ

Організаційне і методичне супроводження та контроль за реалізацією заходів Програми здійснюватиметься департаментом соціального захисту населення обласної державної адміністрації та обласним центром зайнятості.

Департамент соціального захисту населення облдержадміністрації та обласний центр зайнятості раз на півроку інформують постійну комісію обласної ради з питань соціальної політики, охорони здоров'я, материнства, дитинства, розвитку зон відпочинку та туризму про хід виконання заходів Програми.
